

Aleg. 68.

Sprawozdanie

komisji bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwalone przez Wysoki Sejm w dniu 14. września r. z. zmiany statutu Banku krajowego w dziale pożyczek komunalnych, tudzież uzupełnienia postanowień w dziale hipotecznym nie otrzymały Najwyższej sankcyi.

Wydział krajowy, podając odnośny reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych do wiadomości Wysokiego Seimu, wyjaśnia zarazem przyczyny rzeczonyj odmowy.

Streszczają się one przedewszystkiem w tem, iż brzmienie uchwały zeszłorocznej „kraj gwarantuje na teraz dopełnienie zobowiązań wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj aż do wysokości 5,000.000 zł. pojęto z powodu wyrazów na teraz jako gwarancję nie określoną.

Oświadcza przeto c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że gotowe jest, przedstawić do Najwyższej aprobaty gwarancję kraju za obligi komunalne aż do wysokości dziesięciu milionów zł., byle gwarancję tę ściśle określono.

Czy i o ile wyrazy na teraz przy jednoczesnem oznaczeniu kwoty gwarantowanej, usprawiedliwiają podniesione wątpliwości, komisya od rozbioru pytania tego odstępuje, natomiast zaś liczy się z faktem, że wszelka zwłoka w uzyskaniu Najwyższej sankcyi, dla niezbędnej zmiany statutu Banku krajowego w dziale pożyczek komunalnych, jedynie dalszą szkodę przynieść może bezpośrednio interesowanym i tuż co wspomianej instytucyi.

Ztąd komisya bankowa przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały zmieniony tekst statutów w myśl uwag c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, z tą jednak różnicą, iż mimo gotowości Ministerstwa do uzyskania Najwyższej sankcyi dla gwarancyi obligów komunalnych przez kraj aż do 10,000.000 zł.; — gwarancję tę ogranicza zgodnie z propozycją Wydziału krajowego do kwoty li 5,000.000 zł., zastrzegając wszakże korzystnie z oświadczenia tego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych do chwili, gdy Wysoki Sejm rozszerzenie tejże gwarancyi postanowi.

Reasumując komisya bankowa wnosi!

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. załączony projekt zmiany statutów;
2. Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj aż do wysokości 5,000.000 zł. wartości imiennej w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

Lwów dnia 19. października 1889.

Przewodniczący:

Stanisław Polanowski.

Sprawozdawca:

Abrahamowicz.

Projekt

do zmiany §§. 3. B. 7, 25, 36, 37, 62, 63, 65, 69 i 73 ust. 13. statutu Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

1.

§. 3. ustęp B. statutu Banku krajowego zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu i ma brzmieć jak następuje :

„B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek gminom i powiatom, spłacalnych ratami. Pożyczki te udzielane będą w obligacyach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyj, będące równocześnie w obiegu nie mogą łącznie przekraczać kwoty 5,000.000 (pięciu milionów zł. w. a.) imiennej wartości.

Do emisji obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę pięciu milionów zł. w. a. imiennej wartości potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj, w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.“

2.

W §. 7. po alinei 3. ma być wstawionem jako alinea 4. następujące postanowienie :
„Prezes Rady nadzorczej, lub wskazany przezeń członek Rady nadzorczej (§. 69. stat.) ma prawo co do wszelkich pożyczek hipotecznych, chociażby takowe nie podlegały zatwierdzeniu Rady nadzorczej, zawiesić uchwałę dyrekcji i odesłać sprawę pod rozstrzygnięcie Rady nadzorczej“.

Dotychczasowa alinea 4. z tego paragrafu pozostaje jako alinea 5. w niezmienionem brzmieniu.

3.

W §. 25. wstawioną ma być następująca alinea 2. :

„W celu zapewnienia prawidłowej wypłaty kuponów i listów zastawnych w każdym półroczu przypadających, Bank krajowy tworzyć będzie specjalną rezerwę ;

1. Z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę hipoteczną z Banku krajowego w wysokości $\frac{1}{4}\%$ imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany;
2. z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki listów zastawnych do wycofania przeznaczonych;
3. z części nadwyżki dochodów Banku krajowego w §. 62 statutu na fundusz rezerwowy pożyczek hipotecznych przeznaczonej pod warunkami tamże wymienionymi. Rezerwa ta kontrolowaną będzie oddzielnie i oddzielnie wykazywaną w bilansach Banku“.

4.

Rozdział 3., „Pożyczki komunalne“ obejmujący §§. 36. i 37., zostaje w dotychczasowym brzmieniu uchylony i ma opiewać następująco:

III. Pożyczki komunalne.

A) Udzielanie pożyczek.

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacjach komunalnych gminom i powiatom :

- a) Na spłatę lub załatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów powiatów, gmin i członków gminy;
- b) na inwestycje i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych zakładów pożyczkowych;
- c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki gminnej.

Przyznanie pożyczki w obligacjach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek dyrekcji, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczki komunalnej gminom wiejskim, miasteczkom i miastom, nieposiadającym osobnych statutów, poprzedzać ma uchwała Rady powiatowej, uznająca istotną pożyteczność i potrzebę pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

B) Stosunek dłużnika do zakładu.

§. 36. A. Dłużnik ma w skrypcie dłużnym poddać się wyraźnie statutom działu komunalnego Banku krajowego, jako obowiązującej go normie.

W myśl powyższego warunku wchodzi w zastosowanie postanowienie zawarte w tym rozdziale, a obowiązujące dłużnika.

Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty (obejmujące spłatę prowizji i kapitału) spłacać w ustanowionych półrocznych terminach z góry, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu w wysokości przepisanej dla pożyczek komunalnych. Przepisy dla udzielania pożyczek komunalnych wyda Wydział krajowy na przedstawienie dyrekcji i po wysłuchaniu Rady nadzorczej.

§. 36. B. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwej wypowie albo uiszczy od niej umówioną prowizję za czas do upływu tego terminu nie dostający. Wszelkie spłaty kapitału po nad plan umorzenia mogą być uskutecznione jedynie w jednym z terminów dla spłaty rat ustanowionych.

§. 36. C. Spłaty rat na kapitał, jakoteż wszelkie spłaty po nad plan dopełniane być mogą albo gotowizną w walucie austriackiej, albo w obligacjach komunalnych, o ile kwota z tego tytułu spłacać się mająca przez sto jest podzielna. Inne spłaty tylko gotowizną w walucie austriackiej dopełniane będą.

§. 36. D. Przepisy §§. 14. i 19. statutu mają zastosowanie także do pożyczek komunalnych.

§. 36. E. Jeżeli dłużnik nie uści w oznaczonym terminie raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Bank krajowy uprawniony ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą należność swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

§. 36. F. Wszelkie opłaty stemplowe lub w innej formie pobierane, jakieby należały się skarbowi publicznemu od pożyczki lub połączonych z nią czynności, winien dłużnik ponosić.

C. Obligacje komunalne.

§. 37. Na podstawie pożyczek komunalnych, udzielonych powiatom lub gminom do wysokości tych pożyczek, wydawać może Bank krajowy obligacje komunalne.

§. 37. A. Ogólna suma wydanych obligacyj komunalnych w żadnym razie przekraczać nie może ogólnej sumy równoczesnych wierzytelności Banku krajowego w kapitale z tytułu pożyczek udzielonych powiatom i gminom. Do tej sumy wierzytelności nie mogą być wliczane wierzytelności w kapitale powstałe z zalegania rat amortyzacyjnych.

W razie spłaty pożyczek komunalnych w gotówce przed upływem ustanowionego terminu winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość obligacyj komunalnych.

§. 37. B. Wszelkie spłaty pożyczonych kapitałów, uiszczane czy to w przepisanych półrocznych ratach, czy też wskutek częściowej spłaty po nad plan umorzenia, czy wreszcie wskutek wypowiedzenia całej pożyczki, mają wpływać do funduszu umorzenia, który przeznaczony jest wyłącznie na umorzenie obligacyj komunalnych, wylosowanych podług wartości nominalnej.

§. 37. C. Za opłatę procentów i spłatę kapitału obligacyj komunalnych ręczy Bank krajowy przede wszystkim pożyczkami powiatowymi i gminnymi, dalej specjalnym funduszem rezerwowym i aktywami swojemi a w dalszym rzędzie wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju w myśl §. 3. B. niniejszego statutu.

§. 37. D. Każda obligacja komunalna ma zawierać:

- a) Oznaczenie kapitału, na który opiewa;
- b) stopę procentową i terminy opłaty procentów;
- c) walutę, w której kapitał i procenta będą płacone;
- d) termin umorzenia kapitału;
- e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Banku krajowego;
- f) podpis i pieczęć dyrekcyi;

g) potwierdzenie Rady nadzorczej i ustanowionego komisarza, że obligację wydano na podstawie udzielonej przez Bank, odpowiadającej statutowi, pożyczki komunalnej i że do obligacji tej ma zastosowanie gwarancja kraju (§. 3 B.) wreszcie

h) na odwrotnej stronie paragrafy statutu i przepisów, odnoszące się do obligacyj komunalnych.

§. 37. E. Stopa procentowa obligacyj komunalnych zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie obligacje zostały wydane.

§. 37. F. Obligacje komunalne opiewają na okaziciela i mają przydane: arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§. 37. G. Obligacje komunalne będą opiewały na 100 zł. lub wyższe przez 100 podzielne kwoty.

§. 37. H. Czas obiegu obligacyj komunalnych może być oznaczonym z góry lub też zależnym od wylosowania.

§. 37. I. Jeżeli obligacja komunalna ściągnięta zostaje z obiegu, należące doń a nie zapadłe jeszcze kupony muszą być zwrócone.

W braku tych kuponów potrąconą będzie w gotówce ich wartość nominalna, jeżeli amortyzacja w drodze prawnej nie została przeprowadzona.

§. 37. K. Zapadłe kupony od obligacyj komunalnych, kwity procentowe i wylosowane obligacje komunalne, będą wypłacane w kasach Banku krajowego i w innych miejscach, które dyrekcyja z uwzględnieniem dogodności interesowanych oznaczy i poda do publicznej wiadomości. — Procenta zapadłe a nie pobrane w przeciągu lat trzech, równie jak wylosowane obligacje komunalne niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości są przedawnione.

§. 37. L. Bank uważa posiadacza obligacji komunalnej i posiadacza kuponu za właścicieli tychże. Przepisy o winkulacji i dewinkulacji listów zastawnych (§§. 33. i 34 stat.) mają zastosowanie także do obligacyj komunalnych.

§. 37. M. Specjalna rezerwa dla obligacyj komunalnych II. i następnych emisji powstaje:

a) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę w Banku krajowym w obligacjach komunalnych II. i następnych emisji w wysokości $\frac{1}{4}\%$ od imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany;

b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacyj komunalnych do wycofania przeznaczonych;

c) z części nadwyżki dochodów Banku krajowego w §. 62. stat. na fundusz rezerwowy pożyczek komunalnych przeznaczonej.

Rezerwa ta kontrolowaną będzie oddzielnie i oddzielnie wykazywać w bilansach Banku.

5.

§. 62. zostaje w dotychczasowym brzmieniu uchylony i ma opiewać:

„Nadwyżka dochodów Banku krajowego obliczona w myśl postanowień prawa handlowego obracaną będzie:

a) w 40% na pomnożenie zakładowego majątku Banku, dopóki ten majątek nie dojdzie do dwóch milionów dwakroć stotysięcy zł. w. a.

b) w 30% na utworzenie specjalnych rezerw dla listów zastawnych i obligacyj komunalnych Banku krajowego a w szczególności: 20% służyć ma na utworzenie specjalnej rezerwy dla listów zastawnych (§. 25. statutu), zaś 10% na utworzenie specjalnej rezerwy dla obligacyj komunalnych II. i następnych emisji (§. 37. M.);

c) w 30% na utworzenie funduszu rezerwowego w celu pokrycia możebnych strat.

Fundusz rezerwowy wymieniony pod c) służy w równej mierze dla wszystkich oddziałów bankowych.

Uzbierana dotąd rezerwa specjalna dla obligacyj komunalnych I. emisji ma być oddzielnie kontrolowaną i oddzielnie w bilansach wykazywaną tak długo, dopóki wszystkie obligacje komunalne I. emisji nie zostaną z obiegu wycofane.

Po zupełnem wycofaniu z obiegu obligacyj komunalnych I. emisji całe saldo tego specjalnego funduszu przechodzi do specjalnej rezerwy dla obligacyj komunalnych II. i następnych emisyj.

6.

§. 63. zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma opiewać:

„Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do dwóch milionów dwakroć sto tysięcy zł. w. a., nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie w powyższej wysokości kapitału zakładowego, oddaną będzie do dyspozycji Sejmowi krajowemu.“

7.

§. 65. al. 2. zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma opiewać:

„W razie, gdyby jedna z posad dyrektorów była nieobsadzona, lub w razie przeszkody w urzędowaniu dyrektora, Wydział krajowy zarządza zastępstwo z łona Rady nadzorczej“.

8.

W §. 69 ma być wstawionym jako alinea 2 następujące postanowienie:

„Prezes lub wskazany przezeń zastępca (§. 7 al. 4.) ma prawo wglądać we wszystkie czynności bankowe i brać udział w posiedzeniach dyrekcji, która o terminie tychże wcześniej prezesa Rady nadzorczej zawiadomić winna“.

9.

§. 73. pozostaje nadal w dotychczasowem brzmieniu z następującą zmianą:

13. „Zatwierdzenie uchwał Rady nadzorczej, powziętych na wniosek dyrekcji w sprawie udzielania pożyczek komunalnych, jakoteż przedkładania Sejmowi sprawozdań w myśl §. 36. statutu“.
